

Secretariaat
p/a Joh. Vermeerstraat 22
1071 DR Amsterdam
Postbus 75997
1070 AZ Amsterdam

telefoon: 020 676 67 71
fax: 020 662 49 01
info@platformmakers.nl
www.platformmakers.nl

Aan de Leden van de Vaste Commissie voor Veiligheid
en Justitie en de Leden van de Vaste Commissie voor
Onderwijs Cultuur en Wetenschap
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

11 november 2011

**Betreft: reactie n.a.v. beantwoording Kamervragen betreffende Speerpuntenbrief
auteursrecht 20©20**

Geachte heer, mevrouw,

Naar aanleiding van de beantwoording door de regering van de vragen van uw Kamer
terzake de Speerpuntenbrief van staatssecretaris Teeven hechten wij er aan aanvullend op
onze initiële reactie van 4 mei jl. en onze aanvullende reactie van 18 mei jl. het
navolgende onder uw aandacht te brengen.

Volgrecht

Het Platform Makers is verheugd over de aandacht die het kabinet getuige de
beantwoording van uw Kamer bereid is te geven aan het voor beeldend kunstenaars zo
belangrijke volgrecht.

Het volgrecht is in het leven geroepen om makers van een kunstwerk mee te laten delen in
het succes van hun werk. Zoals een schrijver of een componist royalty's krijgt van ieder
verkochte boek of compositie, zo heeft een beeldend kunstenaar inmiddels recht op een
percentage van de verkoopprijs bij doorverkoop door een professionele kunsthandelaar
van een door hem of haar gemaakt kunstwerk boven een bepaald bedrag. Het volgrecht is
opgenomen in de Auteurswet en is op 1 januari 2006 in Nederland ingevoerd. Inmiddels
bestaat volgrecht in alle EU-landen.

Met de invoering van het volgrecht in Nederland werd een Europese Richtlijn uitgevoerd. In Nederland is echter, in vergelijking tot andere lidstaten, gekozen een volledig uitgekledede regeling in te voeren, waardoor het volgrecht minimaal toepassing vindt. Zo heeft Nederland gekozen voor het hoogste toegestane drempelbedrag en wordt het volgrecht voor erfgenamen pas zo laat mogelijk geëffectueerd. Een deugdelijke motivering hiervoor ontbreekt. Het argument dat de kunsthandel aanwendt is dat de administratieve lasten hoger worden en de kunsthandel zich verplaatst. Maar de invoering van volgrecht heeft niet gezorgd voor een verplaatsing van de kunsthandel naar landen zonder volgrecht zoals Zwitserland of de Verenigde Staten. Sterker nog, pas onlangs heeft Sotheby's besloten om de handel in Nederland te beëindigen en te verplaatsen naar landen met een voor de kunstenaars veel voordeliger regime. Ook heeft het volgrecht niet gezorgd voor een aantoonbare administratieve lastenverzwaring van de kunsthandel. Er lijkt eerder aanleiding te zijn vast te stellen dat het zeer beperkte volgrechtregime alleen maar in negatieve zin bijdraagt aan het imago van de kunsthandel in Nederland.

Een uitgekledede volgrechtregeling draagt uiteraard tevens niet bij aan de verbetering van de inkomenspositie van kunstenaars. In deze tijd worden steeds meer kunstenaars getroffen door een teruggang in inkomsten. Recent onderzoek van SEO economisch onderzoek wijst uit dat meer dan 50% van de kunstenaars een bruto jaarinkomen heeft van minder dan € 16.000, het minst van alle creatieve makers.

Ondertussen is de BTW verhoogd en wordt er sterk bezuinigd op kunst en cultuur. Zeker gezien het feit dat het volgrecht geheel onafhankelijk functioneert van subsidies e.d. is er alle reden om de regelgeving te heroverwegen en aan te passen aan de landen om ons heen. Met het volgrecht wordt immers gevolg gegeven aan de zo gewenste marktwerking. Indien er een markt voor de handel voor het werk van een kunstenaar is, dan zal de kunstenaar er op basis van het volgrecht van mee profiteren, indien er geen markt is, dan is dat niet het geval.

De Nederlandse wetgever heeft relatief eenvoudig de mogelijkheid de volgrechtwetgeving op een aantal punten aan te passen.

Wij hopen dat ook uw Kamer hiervan het belang voor deze kwetsbare groep kunstenaars, die in tegenstelling tot vrijwel alle andere groepen auteurs weinig profijt zullen trekken uit het auteurscontractenrecht, deelt.

Thuiskopie (Speerpunt 3)

Het Platform Makers is van mening dat het kabinet ten onrechte voorstelt de thuiskopieregeling te vervangen door een (civielrechtelijk) downloadverbod (zie onze brief van 4 mei jl.). Zowel in de speerpuntenbrief als in de beantwoording van diverse vragen van uw Kamer gaat het kabinet te gemakkelijk voorbij aan het feit dat het merendeel van de thuiskopieën in Nederland van bronnen offline (bijvoorbeeld van geleende cd's of dvd's) afkomstig is en dus niet van het internet.

Bovendien zal de invoering van een downloadverbod in de door de staatssecretaris voorgestelde afgezwakte vorm niet bijdragen tot het bereiken van een groter vertrouwen in en draagvlak voor het auteursrecht.

Voor een gedetailleerde reactie op de kabinetsvoorstellen en de beantwoording van vragen terzake dit onderwerp verwijzen wij naar de reactie die Stichting de Thuiskopie namens en in samenspraak met alle rechthebbenden onlangs aan u deed toekomen.

Aanvullend merken wij op dat afschaffing van de thuishopieregeling naar onze stellige overtuiging nadrukkelijk in tegenspraak is met het streven van het kabinet om de positie van auteurs en uitvoerend kunstenaars te verbeteren. Vervanging van een vergoedingstelsel, waarbij tweederde van de opbrengst ten goede komt aan auteurs en uitvoerend kunstenaars, door invoering van een verbod - gericht op individuele exploitatie door producenten (en derhalve afrekening via de individuele exploitatieovereenkomst met de maker) - draagt zonder meer niet bij aan een verbetering van de positie van de maker. Naast invoering van een sterk auteurscontractenrecht is het van groot belang om ook bij de verdere inrichting van het auteurs- en naburig recht de positie van de oorspronkelijke maker prioriteit te geven boven de belangen van producenten, zeker daar waar de belangen van de makers voor een groot deel overeenkomen met die van consumenten. (Wij verwijzen in dit kader naar de voorstellen en inbreng van de Consumentenbond, Ntb en FNV Kiem terzake.)

Auteurscontractenrecht

Tot slot merken wij op dat de noodzaak van spoedige invoering van een sterk en fundamenteel auteurscontractenrecht elke dag toeneemt, zeker nu producenten en opdrachtgevers in diverse sectoren overdracht van rechten, waaronder wettelijk collectief te exploiteren rechten, meer en meer als voorwaarde voor opdrachten hanteren. Niet alleen in het belang van de betrokken auteurs en uitvoerend kunstenaars, maar ook in het belang van de legitimiteit van het auteursrecht is van groot belang dat de opbrengsten van rechtenvergoedingen zichtbaar en in voldoende en redelijke mate bij de oorspronkelijke makers terecht komen. Graag verwijzen wij daarom ook op dit punt nogmaals naar onze brieven van 4 en 18 mei jl. aan uw Kamer.

Wij hopen u met deze reactie enige aandachtspunten te hebben kunnen verschaffen voor het algemeen overleg van 30 november a.s.

Voor een nadere toelichting op onze aandachtspunten is het Platform Makers uiteraard te allen tijde beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Erwin Angad-Gaur
voorzitter Platform Makers